

Platforma za analizu i istraživanje

Izveštaj o nadgledanju zakonodavnih tela na Kosovu

Uvid u rad lokalnih skupština opština severnog Kosova i rad skupštinskih odbora na centralnom nivou

An EU funded project managed by the
European Union Office in Kosovo

Implemented by:

Posmatranje izvršili:

Platforma za analizu i istraživanje

NVO AKTIV i Centar za mir i toleranciju

Nadgledane skupštine:

Skupština opštine Severna Mitrovica

Skupština opštine Leposavić

Skupština opštine Zvečan

Skupština opštine Zubin Potok

Nadgledani skupštinski odbori na centralnom nivou:

Odbor za evropske integracije

Odbor za prava, interese zajednica i povratak

Odbor za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti

Za izdavača:

NVO AKTIV

Kralja Petra I, 183a, Mitrovica

Email: office@ngoaktiv.org

www.ngoaktiv.org

Rezerva:

Ova publikacija je izrađena uz pomoć Kancelarije Evropske unije na Kosovu. Stavovi izneti u ovom izveštaju su isključiva odgovornost „AKTIV-a“ i „Centra za mir i toleranciju“ i ne mogu se, ni u kom pogledu, uzeti za stavove Evropske unije.

Mitrovica,

Jul 2016.

Sadržaj

 Opštinske skupštine 4

 Skupština opštine Severna Mitrovica 5

 Skupština opštine Leposavić 9

 Skupština opštine Zvečan 12

 Skupština opštine Zubin Potok 13

 Skupštinski odbori na centralnom nivou 15

 Skupštinska administracija i tok sednica 16

 Odbor za evropske integracije 17

 Odbor za prava, interese zajednica i povratak 17

 Odbor za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje
Kosovskih snaga bezbednosti 18

Opštinske skupštine

Predgovor

Predstavници organizacija civilnog društva, članova Platforme za analizu i istraživanje su u periodu od 29.03.2016 do 30.05.2016. sproveli monitoring rada lokalnih skupština opština Zubin Potok, Zvečan, Leposavić i Severna Mitrovica. Predstavници 12 organizacija civilnog društva koje rade na Severu Kosova posmatrali su po dve sednice u svakoj od opština i pripremale izveštaje sa tih sednica.

Raspored posmatranja sednica lokalnih skupština bio je sledeći:

Datum	Opština
29.03.2016	Severna Mitrovica
31.03.2016	Zvečan
31.03.2016	Zubin Potok
31.03.2016	Leposavić
25.04.2016	Zvečan
24.05.2016	Leposavić
26.05.2016	Zubin Potok
30.05.2016	Severna Mitrovica

Sednice su posmatrali: Stevan Đokić i Ivana Vukašinović, predstavnici organizacije Pod srećnom zvezdom; Milija Biševac, predstavnik udruženja mladih Putokaz; Marko Rakić, predstavnik organizacije Centar za zastupanje demokratske kulture; Miloš Timotijević i Igor Dašić predstavnici organizacije 3E Institut; Lazar Milić, predstavnik organizacije Centar za razvoj lokalnih zajednica; Veroljub Petronić, predstavnik organizacije Humani centar; Dragana Aleksić, predstavnica organizacije Centar za treninge i usavršavanje, Dušan Milunović, predstavnici organizacije Centar za razvoj lokalnih sredina; Milica Đorđević, predstavnica organizacije Wake Up Club, predstavnici organizacija Institut za razvoj civilnog društva - Innovate i The Upgrade Society i Milica Andrić, predstavnica organizacije AKTIV.

Posmatranja sednica lokalnih skupština sprovedena su u cilju stvaranja spona između organizacija civilnog društva (OCD) i lokalnih vlasti kako bi se ostvario veći uticaj građanstva na donošenje praktičnih politika na lokalnom nivou.

Skupština opštine Severna Mitrovica

Sednice Skupštine opštine Severna Mitrovica posmatrane su u periodu dok je Ksenija Božović iz Građanske inicijative SDP predsedavala ovim telom lokalne vlasti i administracija ove skupštine je jedna od dve (pored administracije Skupštine Leposavić) koja je najprofesionalnije obavljala svoje dužnosti. Administracija Skupštine Severna Mitrovica je obaveštenja o sazivanju sednica, kao i materijale za sednice slala najmanje sedam dana unapred, a materijal je bio dostupan i na sednicama.

Tehnički uslovi u kojima Skupština radi su srkomni, a prema rečima bivše predsedavajuće, gđe. Božović, odbornici su svoje obaveze i sastanke obavljali u prostorijama GI SDP. Sama Skupština zaseda u prostorijama JKP „Standard“ koja sem govornice i projektnog platna ne poseduje dodatnu opremu za nesmetano održavanje sednica. Govornica nije ozvučena, a prevod na jezike nevećinskih zajednica je obezbeđen. Sednice prevodi konsektivni prevodilac što znatno utiče na dužinu sednice¹.

Rad same Skupštine se može oceniti kao transparentan, pre svega zbog odgovornosti administracije koja redovno obaveštava građanstvo o zakazanim sednicama, ali i zbog dostupnosti informacija o sednicama na sajtu opštinske administracije². Međutim, vesti o održanim sednicama su samo sažeci tačaka dnevnog reda i donešenih odluka.

Opšti utisci posmatrača sednica skupština opštine Severna Mitrovica bio je da su odbornici nevećinskih zajednica daleko aktivniji u skupštinskim raspravama, a da je čitav tok rasprava u najvećem broju slučajeva nekonstruktivan.

Dnevni red na sednicama skupština

U periodu u kom su članovi Platforme za analizu i istraživanje posmatrali rad skupštine opštine Severna Mitrovica, na dnevnom redu našli su se: godišnji finansijski izveštaj za 2015. godinu, izveštaj komandira policijske stanice Severna Mitrovica, rebalans budžeta, izglasavanje nepoverenja predsedavajućoj, izazovi u radu opštine i tromesečni izveštaj o radu skupštine.

¹ Sednica održana 29.03.2016 na kojoj su glavne tačke dnevnog reda bile finansijski izveštaj opštinske administracije Severna Mitrovica i izveštaj komandira policijske stanice Severna Mitrovica Gorana Živkovića je trajala od 15.15h do 18.10h. Ova sednica otpočela je sa 17 odbornika, a do kraja je ostalo samo 5 odbornika, a velika većina odbornika koji su ostali do kraja bila je upravo iz redova nevećinskih zajednica.

² <https://kk.rks-gov.net/mnao/?lang=sr-Latn-CS>

Godišnji finansijski izveštaj (29.03.2016)

Godišnji finansijski izveštaj opštine Severna Mitrovica bio je najopširniji u poređenju sa preostale tri opštine, međutim, sa određenim tehničkim greškama. Ukupni iznosi u tabelama nisu odgovarali realnom ukupnom iznosu, a cifre predstavljene na PowerPoint prezentaciji za određene budžetske linije se nisu poklapale sa materijalom koji su dobili odbornici i prisutni. Što se tiče samog izveštaja, najbitnije su bile sledeće stavke:

Ukupan opštinski budžet u 2015. godini je bio 6.543.556,00€, dok je ukupno utrošenih sredstava bilo 2.580.294,78€. Najveći neutrošeni deo je u budžetskoj liniji za plate i dnevnice. U ovoj liniji, od odobrenih 5.046.140,00€, utrošeno je samo 1.235.376,83€, odnosno samo 24,48% odobrenih sredstava sredstava.

Iznos utrošenih sredstava za infrastrukturne projekte iz budžeta ministarstva je 2.716.739,52€, dok je od stranih donatora (EU, Švajcarska kancelarija za razvoj i Norveška ambasada) utošeno ukupno 149.662,75€.

Šefica opštinske administracije Severna Mitrovica, koje je podnosila izveštaj, navela je da opština ima i sopstvene prihode koje ostvaruje kroz matičnu službu (izvodi, lične karte), kao i direkcije urbanizma i katastarskih službi. Opština je iz sopstvenih prihoda za 2015. zaradila 27.399,70€.

Na pitanja odbornika o iskorišćenosti sredstava odgovarao je gradonačelnik koji je mnoge prigovore odbornika zbog neutrošenih sredstava objašnjavao političkom situacijom u kojoj se opština nalazi. Glavna tema rasprave bili su infrastrukturni projekti, kao i plate za prosvetu i zdravstvo koje nisu isplaćene zaposlenima, a koje čine glavninu neutrošenih sredstava vraćenih u centralni budžet.

Izveštaj komandira policijske stanice Sever o bezbednosnoj situaciji (29.03.2016)

Vršilac dužnosti komandira Goran Živković izvestio je odbornika da je stopa kriminaliteta u opadanju. Prema njegovim rečima, u 2015. godini zabeleženo 416 slučajeva, u 2014. godini 473 slučajeva, dok su u prethodnim godinama imali i do 900 slučajeva godišnje. Od 416 slučajeva zabeležanih u 2015. godini, 365 su bila krivična dela, a 51 prekršaji. Najučestaliji su slučajevi krađa kojih je bilo 72 i dodatnih 75 slučajeva teških krađa. Nakon krađa slede saobraćajne nesreće kojih je bilo 118.

Upitan o stepenu rasvetljenja slučajeva paljenja automobila, komandir je naveo da niko nije uhapšen zbog tih dela.

Izglasavanje nepoverenja predsedavajućoj (30.05.2016)

Sednica održana 30. maja najbolji je primer opšteg utiska posmatrača da se u skupštinskim raspravama najmanje govori o problemima u opštini. Tako je na ovoj skupštini tačka koja je izglasana da se uvrsti u dnevni red na samoj sednici, o izglasavanju nepoverenja predsedavajućoj skupštine, Kseniji Božović, u potpunosti obeležila čitav sastanak. Nakon objave tri odbornika o napuštanju stranke, iznošenja osnova za izglasavanje nepoverenja, uspostavljanja komisije za izbor novog predsedavajućeg, obrazloženja zašto je novi kandidat za predsedavajućeg adekvatan i izglasavanja Dejana Gurišića za novog predsedavajućeg, interes odbornika za prostale tačke dnevnog reda je nestao.

Izazovi u radu opštne Severna Mitrovica (30.05.2016)

Kako se odbornici u početku nisu javljali za reč na ovu temu, jedan od odbornika iz redova nevećinskih zajednica konstatovao je i pored važnosti teme, diskusije manjka. Sam je naveo da su iz ugla njegove zajednice najveći problemi nezaposlenost, politička nestabilnost i povratak. Jedan od odbornika, predstavnika srpske zajednice, izneo je da je jedan od izazova u radu sa kojima se susreću i činjenica da zbog neprofesionalnosti predsedavajuće skupština ne zna da li lokalna samouprava sprovodi njene odluke.

Preporuke za SO Severna Mitrovica:

- Pored kratkih vesti o održanim sednicama skupštine i skupštinskih odbora, na sajtu opštinske administracije Severna Mitrovica se trebaju naći i najave tih sastanaka, kao i materijali sa tih sastanaka (prvenstveno zapisnici).
- Sednice skupštine opštine Severna Mitrovica održavaju se u prostorijama JKP „Standard“ gde manjka tehničkih uslova za neometano održavanje sednica. Prostor je potrebno funkcionalizovati i to prvenstveno obezbeđivanjem ozvučenja, a kasnije i opreme za simultani prevod sednica.
- Diskusije odbornika uporište moraju imati u interesima građana i nadgledanju rada lokalnih institucija, a trenutnu praksu uzurpiranja govornice radi međupartijskih rasprava treba prekinuti.

Skupština opštine Leposavić

Kada su tehnički uslovi za rad u pitanju, ispunjava ih jedino skupština opštine Leposavić koja ima savremenu i tehnički potpuno opremljenu salu koja je rezultat USAID donacije u iznosu od 75.000\$. Pored toga, nivo transparentnosti rada skupštine opštine Leposavić je na najvišem nivou jer se sednice skupštine snimaju i emituju na lokalnoj TV stanici MIR³. Međutim, i pored činjenice da se skupštinske sednice emituju u televizijskom prenosu, skupštinske rasprave u ovoj opštini su u najmanjoj meri dostojanstvene.

Administracija skupštine je blagovremeno izveštavala o datumima sednica, mada materijal nije bio dostupan za sve posmatrače skupštine. Opština nema svoj sajt, pa informacije o sednicama nisu dostupne na internetu.

Opšti utisak posmatrača je da je partijska pripadnost najizraženija među odbornicima ove opštine. Netrpeljivost među odbornicima je očigledna i jasno se odražava na rad skupštine. S druge strane, posmatrači su prijavili da su odbornici skupštine opštine Leposavić najviše zainteresovani za skupštinske rasprave.

Dnevni red na sednicama skupština

U periodu u kom su članovi Platforme za analizu i istraživanje posmatrali rad skupštine opštine Leposavić na dnevnom redu našli su se: godišnji finansijski izveštaj opštine Leposavić za 2015. godinu i razmatranje i usvajanje predloga odluke o izmenama i dopunama budžeta opštine Leposavić za 2016. godinu.

Godišnji finansijski izveštaj (31.03.2016)

Pored opštine Severna Mitrovica koja u centralni budžet Vlade Kosova vratila gotovo 4 miliona evra, i opština Leposavić je imala poteškoća sa trošenjem sredstava, pa je ova opština u centralni budžet vratila više od 2,5 miliona evra.

Prema godišnjem finansijskom izveštaju opštine Leposavić, ukupni planirani i odobreni prihodi za 2015. godinu iznose 4.425.687,00€. U strukturi ukupnih prihoda sredstva iz vladinog granta iznose 4.382.798,00€ i čine 99,03% od planiranog budžeta. Sopstveni prihodi planirani su u iznosu od 42.889,00€ i čine 0,97% od planiranog budžeta.

³ Sednice skupština su takođe dostupne i na internetu:

<https://www.youtube.com/channel/UCqjDtiy7MEiXIZnoaxbrWw/videos>

Ukupno ostvareni rashodi za period januar-decembar 2015. godine iznose 1.844.789,22€, što je 41,68% od ukupno odobrenih sredstava za 2015. godinu.

Neutrošena sredstva za period januar-decembar 2015. godine iznose 2.623.786,78€. Iz vladinog granta nisu utrošena sredstva u iznosu od 2.580.897,78€, i čine 98,36% od ukupno neutrošenih sredstava. Sopstveni prihodi nisu utrošeni u iznosu od 42.889,00€ i čine 1,63% od ukupnih neutrošenih sredstava.

Kada se analiziraju finansiranja od strane ministarstava, ukupna vrednost po ugovorima je 4.858.910,00€, realizovano je 2.967.976,94€, dok je nerealizovano 1.890.933,06€.

Iz donatorskih fondova (EU, UMNİK i Savet Evrope), alocirana sredstva iznose 1.076.149,34€, utrošeno je 859.522,85€.

Odluka o izmenama i dopunama budžeta opštine Leposavić za 2016. godinu (24.05.2016)

Ova tačka dnevnog reda se razmatrala po dopisu Ministarstva finansija za predlog rebalansa budžeta. Direktor finansija izvestila je odbornike koje promene u budžetu su potrebne nakon čega je usledila dugačka rasprava. Predlog gradonačelnika na kraju nije imao odgovarajući broj glasova i rebalans nije prihvaćen. U toku rasprave postalo je jasno da odbornici nisu u dovoljnoj meri upoznati sa budžetskim stavkama, kao ni sa tim koja je njihova originalna namena. Takođe je bilo rasprava i oko smislenosti određenih projekata za koje je novac već odobren što navodi na zaključak da skupština nije detaljno razmatrala budžet kada ga je usvajala. Isto tako, pokrenula se i polemika između gradonačelnika i dela skupštine oko prioriteta određenih projekata za koje je gradonačelnik predlagao realokaciju.

Kao odgovor na jedan od brojnih primedbi na rad gradonačelnika i čitave opštinske administracije, gradonačelnik je naveo da je nizak procenat utrošenosti budžeta za kapitalne investicije posledica manjka ljudskog osoblja koje zna da priprema projekte i projektnu dokumentaciju. Pored toga, gradonačelnik navodi i da se administracija susreće sa brojnim preprekama koje im postavlja Vlada u Prištini.

Preporuke za SO Leposavić:

- Skupština opštine Leposavić treba da izglasa uredbu o subvencijama kojom će urediti sumu novca iz budžetske linije subvencije gradonačelnika koju gradonačelnik može dodeliti u određene svrhe bez odobranja skupštine (ta suma je trenutno 10 000€).

- Odbornici SO Leposavić treba da se pridržavaju tema dnevnog reda i vode rasprave koje će biti u interesu građana.
- Opremu za simultani prevod koja već postoji treba funkcionalizovati.
- Skupština opštine Leposavić treba da izglasa listu prioriternih projekata (a ukoliko je ima, da je se i pridržava) kako bi se ubuduće prilikom planiranja i rebalansa budžeta izbegle rasprave oko urgentnosti određenih akcija.
- Kada projektuje budžet, skupština opštine Leposavić, ali i gradonačelnik treba da imaju na umu činjenicu da opština nema osobu koja je zadužena za razvoj projekata i ili uračunaju konsultantske usluge u cenu projekata koji su predviđeni budžetom, ili alociraju sredstva za doškolavanje postojećeg osoblja.

Skupština opštine Zvečan

Administracija skupštine opštine Zvečan nije slala pozive na sednice, uprkos upućenom zahtevu, a građani se ne mogu informisati o radu skupštine jer opština nema funkcionalan sajt, a lokalni mediji samo sporadično prate skupštinske rasprave. Materijali za sednicu dostupni su isključivo odbornicima. Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da je, u poređenju sa prethodne dve skupštine, skupština opštine Zvečan manje pristupačna građanima.

Rasprave u ovoj skupštini takođe su politizovane, ali slabijeg inteziteta. Međutim, ono što je bilo primetno i jedinstveno za sednice skupštine opštine Zvečan je neparlamentarnost odbornika koji bi često razgovarali među sobom dok jedan od odbornika ima reč. S druge strane, sednice skupštine opštine Zvečan su jedine gde smo imali priliku da čujemo građane koji se skupštini direktno obraćaju za pomoć. Dvojica građana, pripadnika albanske zajednice obratili su se skupštini i gradonačelniku sa žalbama zbog vodosnabdevanja i nepristupačnosti zamenika gradonačelnika iz redova nevećinskih zajednica. Nažalost, prevod za ova dva građanina nije bio obezbeđen od strane skupštine, prvi se obratio skupštini na srpskom, dok je drugom građaninu prevodio službenik USAID-a koji je znao albanski. Najzad, naše posete skupštini u Zvečanu obeležile su i oduzimanje mandata odborniku iz redova nevećinskih zajednica koji nije prisustvovao sednicama, kao i imenovanje nove odbornice.

Dnevni red na sednicama skupština

U periodu u kom su članovi Platforme za analizu i istraživanje posmatrali rad skupštine opštine Zvečan na dnevnom redu našli su se: godišnji finansijski izveštaj opštine Zvečan za 2015. godinu, imenovanje člana odbora za zajednice i usvajanje akcionog plana za energetske efikasnost opštine Zvečan.

Razmatranje i usvajanje finansijskog izveštaja za 2015. godinu (31.03.2016)

Prikaz utrošenog budžeta za 2015. godinu odložen je za sledeće zasedanje jer opština Zvečan nema direktora finansija u kosovskom sistemu, stoga je za predstavljanje finansijskog izveštaja ovlašćen gradonačelnik koji na ovoj sednici nije prisustvovao zbog drugih poslovnih obaveza.

Razmatranje i usvajanje finansijskog izveštaja za 2015. godinu (25.04.2016)

Gradonačelnik je predstavio troškove budžeta za 2015. Ukupno 1,179,766€ je potrošeno od ukupnog budžeta za 2015. koji je iznosio 2,542,615€, što znači da 54% sredstava nije utrošeno. Neutrošena su ostala uglavnom sredstva iz kategorije dnevnice

i plate, budući da opština Zvečan nema dovoljno radnika. Prema rečima gradonačelnika, neke od poteškoća pri realizaciji budžeta su I posledica blokade budžeta koja je trajala do maja 2015. Prema budžetskim linijama, na plate i dnevnice potrošeno je 558,179€; na robe i usluge utrošeno je 164.509€; na komunalije utrošeno je 22.811€; na subvencije i transfere utrošeno je 40.065€; na kapitalne investicije utrošeno je 394.200€. Opština Zvečan je u 2015 prihodovala 866€.

Preporuke za SO Zvečan:

- Predsedavajući skupštine treba da uvažava zahteve građana da na vreme budu informisani o aktivnostima skupštine i obezbedi im pristup materijalima.
- Sala u kojoj se održavaju sednice skupština je ograničena i sa malo prostora za građane i druge posmatrače, takođe nije ozvučena i nema osnovnu propratnu opremu.
- Treba obezbediti usluge profesionalnog prevoda na srpski i albanski jezik.
- Finansijski izveštaji koji se polažu odbornicima trebaju biti detaljniji i pregledniji, a kako je to zvaničan dokument, treba takođe voditi računa i o pravopisu i duhu jezika na kom su izveštaji ali i svi drugi skupštinski materijali pripremljeni.

Skupština opštine Zubin Potok

Opština Zubin Potok beleži najkraće sednice od sve četiri opštine. Diskusije su kratke, a odluke se često donose ogromnom većinom ili koncenzusom. Poput skupštine opštine Zvečan, ni predsedavajući skupštine opštine Zubin Potok nije slao obaveštenja o datumu održavanja sednica. Materijal nije bio dostupan svim posmatračima, a sama sala ima ograničeni broj mesta za posmatrače. Prevod za pripadnike nevećinskih zajednica je obezbeđen, ali je njihova uključenost u raspravu (kao i odbornika većinske zajednice) minimalna. Odbornici u skupštini opštine Zubin Potok ostavili su utisak nezainteresovanosti a diskusije o problemima građana izostaju. Međutim, posmatrači su konstatovali da je opština Zubin Potok najefikasnija od sve četiri opštine, posebno kada je u pitanju realizacija budžeta.

Dnevni red na sednicama skupština

U periodu u kom su članovi Platforme za analizu i istraživanje posmatrali rad skupštine opštine Zubin Potok na dnevnom redu našli su se: godišnji policijski izveštaj o radu policijske stanice Zubin Potok, razmatranje i usvajanje strategije za razvoj turizma u opštini Zubin Potok i rebalans budžeta.

Razmatranje i usvajanje strategije za razvoj turizma u opštini Zubin Potok (26.05.2016)

Rasprava o strategiji za razvoj turizma je jedina tačka dnevnog reda koja je generisala diskusiju na dvema sednicama koje su posmatrali članovi Platforme za analizu i istraživanje. Ova strategija, kreirana uz podršku nevladine organizacije InTER obuhvata sanaciju puteva, unapređenje komunalne infrastrukture, održavanje biciklističkih staza, javnih plaža na jezeru Gazivode, izgradnju hranilišta za životinje, gradnju odmarališta i stimulaciju građanskog aktivizma. Po predstavljanju strategije, odbornici su je dopunili sa sopstvenim predlozima, među kojima je bio i predlog za izgradnju bazena na zatvorenom, što je projekat čija je izgradnja u početnoj fazi u ovoj opštini. Odbornici iz albanskog sela Čabra negodovali su jer smatraju da nisu deo te strategije. Gradonačelnik ih je uverio da će aktivnosti koje proizađu iz strategije pokriti i ovo selo.

Preporuke za SO Zubin Potok:

- Predsedavajući skupštine treba da uvažava zahteve građana da na vreme budu informisani o aktivnostima skupštine i obezbedi im pristup materijalima.

- Sala u kojoj se održavaju sednice skupština je ograničena i sa malo prostora za građane i druge posmatrače, takođe nije ozvučena i nema osnovnu propratnu opremu.
- Odbornici moraju biti u potpunosti upoznati sa projektima koji se sprovode u opštini kako bi izbegli ponavljanje ideja, nepotrebnu diskusiju i, pre svega, kako bi uspešno nadgledali izvršenje budžeta.

Opšte preporuke za lokalne skupštine:

Rad skupštine četiri severne opštine se ne sme analizirati bez priznavanja činjenice da ove četiri skupštine nemaju kompletnu administraciju koja bi sprovodila njihove odluke. Delimično funkcionalna administracija koja u četiri severne opštine rade okviru kosovskog sistema u znatnoj meri sužava opseg rada skupštine i kada je monitoring rada lokalnih institucija u pitanju i kada je njen uticaj na poboljšanje kvaliteta života zajednice u pitanju. Stoga će naše preporuke za dalji rad lokalnih skupština severnog Kosova, uz poštovanje političke kompleksnosti u kojoj one funkcionisati, biti uglavnom tehničke prirode.

- Zarad transparentnosti rada lokalnih skupština četiri severne opštine i uključivanja građana u njihov rad od ključnog je značaja dostupnost informacija i pristupačnost odbornika. Skupštine opština Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić treba da građanima učine dostupnim informacije o njihovom radu, ali i informacije o odbornicima: ko su izglasani odbornici, u kojoj izbornoj jedinici su izglasani, u kojim odborima su raspoređeni i kako i gde stupiti u kontakt sa njima. Ove informacije, neophodne su kako bi građani znali kom odborniku se obratiti za probleme sa kojima se suočavaju. Do funkcionalizacije sajtova skupština opština, skupštinska administracija može izraditi informatore koji će pružiti sve neophodne informacije o radu skupštine i njenih odbornika.
- Finansijski izveštaj koji se dostavljaju odbornicima treba da sadrži i propratnu dokumentaciju, poput spiska i specifikacija nabavljene opreme, odluke komisija, imena građana koji su primili subvencije gradonačelnika ili stipendije.
- Kako bi se izbegla proizvoljna nagađanja o vrednostima nabavki i projekata, potrebno je odbornicima obezbediti pristup arhivama i dokumentaciji sa konkursa, a sami odbornici treba da praktikuju svoja prava, bliže prate rad opština i svoje sumnje o finansijskim malverzacijama potkrepe činjenicama i dokumentima.
- Odbornicima i široj javnosti treba približiti proces izrade budžeta i izvestiti ih u kojoj fazi se oni mogu uključiti u proces.

Izveštaj o nadgledanju zakonodavnih tela na Kosovu

- Do usvajanja opštinskog plana za razvoj, skupštine opština treba da teže da što veći broj građana različitih potreba uključe u diskusije o projektima koje treba predati na razmatranje Fondu za razvoj i drugim donatorima.
- Skupštine opština treba da osnuju Savete za bezbednost zajednica.

Skupštinski odbori na centralnom nivou

Predgovor

Predstavnici organizacija civilnog društva, članova Platforme za analizu i istraživanje su u periodu od 05.04.2016 do 24.06.2016 sprovedi monitoring rada centralnih odbora Skupštine Kosova. Predstavnici 7 organizacija civilnog društva koje rade na Severu Kosova posmatrali su po dve sednice Odbora za prava, interese zajednica i povratak, Odbora za evropske integracije i Odbora za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti.

Raspored posmatranja sednica odbora bio je sledeći:

Datum	Odbor
05.04.2016.	Odbor za evropske integracije
06.04.2016.	Odbora za prava, interese zajednica i povratak
19.04.2016.	Odbor za evropske integracije
19.05.2016.	Odbora za prava, interese zajednica i povratak
27.05.2016.	Odbora za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti
24.06.2016.	Odbora za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti

Sednice su posmatrali: Stevan Đokić i Ivana Vukašinović, predstavnici organizacije Pod srećnom zvezdom; Miloš Timotijević i Igor Dašić predstavnici organizacije 3E Institut; Lazar Milić, predstavnik organizacije Centar za razvoj lokalnih zajednica; Veroljub Petronić, Milovan Radović i Darko Stanković, predstavnici organizacije Humani centar; Dušan Milunović, predstavnik organizacije Centar za razvoj lokalnih sredina; Milica Đorđević, predstavnica organizacije Wake Up Club, Milica Rakić, predstavnica organizacije Santa Maria i Milica Andrić, predstavnica organizacije AKTIV.

Posmatranja sednica centralnih odbora Skupštine Kosova sprovedena su u cilju stvaranja spona između organizacija civilnog društva (OCD) i centralnih vlasti i razumevanja njihovog rada kako bi se ostvario veći uticaj građanstva na donošenje praktičnih politika na centralnom nivou.

Skupštinska administracija i tok sednica

Sa skupštinskom administracijom su posmatrači nailazili na značajan broj manjih problema koji su u većoj ili manjoj meri uticali na proces posmatranja.

Sajt Skupštine⁴ je uglavnom preveden na srpski jezik i poseduje sve informacije o odborima, poslanicima, datumima i dnevnim redovima sastanaka i u velikom broju slučajeva zapisnika sa svih održanih sednica. Ono što na sajtu nije funkcionisalo u periodu neposredno pre nadgledanja je deo sajta za registraciju OCD koje žele da sarađuju sa skupštinskim organima usled čega partnerska organizacija ni do zaključka ovog izveštaja nije uspeła da se registruje u arhivi skupštine. Najveći problem sa administracijom odbora bilo je neblagovremeno obaveštavanje o datumima sednica. Administracija sva tri odbora slala je pozivnice za sednice dan pre sednice i uvek posle 16h. Međutim, na sajtu Skupštine je dostupan kalendar rada skupštinskih odbora gde se sednice ipak najavljuju ranije.

Poteškoća smo imali i zbog nedostatka komunikacije između koordinatora odbora i recepcije pa iako smo unapred slali spisak ljudi koji će prisustvovati sednici, ni jednom nas taj spisak nije sačekao na recepciji Skupštine. Usled ovoga, posmatrači su bili primorani da na recepciji čekaju kako bi njihovo pravo da prisustvuju sednicama bilo utvrđeno.

Prostorije u kojima se održavaju sednice moderne su i opremljene, međutim, galerije u ponekim prostorijama imaju mali broj mesta za posmatrače, a setovi slušalica za simultani prevod ne odgovaraju broju stolica u galeriji, ili su pak nefunkcionalne. Prostorije su neklimatizovane što u letnjim mesecima može predstavljati ozbiljan problem.

Zbog nedostatka prevoda, članovi Platforme za analizu i istraživanje su u potpunosti bili sprečeni da posmatraju jednu sednicu skupštinskog odbora.

Same sednice obiluju diskusijom o vrlo konkretnim problemima i za razliku od lokalnih skupština, diskusije nisu politizovane. U periodu posmatranja, članovi Platforme za analizu i istraživanje su imali prilike da dva puta posmatraju sednice na kojima su se odgovorne osobe pozivale na odgovornost i podnesu izveštaj o radu.

⁴ <http://www.kuvendikosoves.org/?cid=3,1>

Odbor za evropske integracije

Grupa nije mogla da donese mnogo zaključaka o radu ovog odbora. Na prvoj sednici kojoj smo prisustvovali nije bio obezbeđen prevod, dok je na drugoj sednici bilo prevoda, ali nije bilo kvoruma.

Platforma za analizu i istraživanje podnela je žalbu Kancelariji poverenika za jezike zbog kršenja Zakona na upotrebu jezika od strane Skupštine Kosova.

U periodu kada smo vršili posmatranje rada skupštinskih odbora na dnevnom redu su bili: razmatranje N/zakona br. 05/L-055 o Generalnom revizoru i Nacionalnoj kancelariji za reviziju Republike Kosova, sa amandmanima funkcionalne Komisije, u pogledu usaglašavanja sa EZ zakonodavstvom.

Odbor za prava, interese zajednica i povratak

Grupa nije nailazila na veće problem u praćenju ovog odbora. U periodu posmatranja na dnevnom redu bili su: izveštaj o radu Kancelarije za pitanja zajednica direktora Ivana Tomića; razmatranje nacrtu Zakona o statusu i pravima para i tetraplegičara, sa amandmanima Komisije za ljudska prava, nestale osobe, ravnopravnost polova i peticije; razmatranje nacrtu Zakona o inostranoj službi Kosova, sa amandmanima komisije za spoljne poslove.

Izveštaj o radu Kancelarije za pitanja zajednica (06.04.2016)

Direktor je dao presek stanja od 1.9.2015. godine kada je on došao na tu funkciju. Na samom početku je napomenuo da Kancelarija za pitanje zajednica nije samostalna i da njene odluke nisu obavezujuće dok nekoliko kancelarija ne potpišu saglasnost kako bi zahtev bio odobren i uplaćen. Potrebni su potpisi šefa Kabineta premijera, generalnog sekretara, pravne kancelarije, premijera, zamenika premijera i kancelarije za budžet i finansije. Sama Kancelarija radi sa nekoliko ciljnih grupa, daje podršku zajednicama na terenu, NVO iz redova zajednica i radi na ekonomskom i socijalnom poboljšanju situacije. Sarađuje i sa međunarodnim organizacijama i institucijama. U sklopu budžeta govorio je o projektima namenjenim za manjinsku zajednicu. Tako je, na primer, na instalaciju kamera u Goraždevcu zarad bezbednosti kao i uređivanje romskih naselja potrošeno preko 30.000€.

Izveštaj direktora podstakao je raspravu o članu 11 Zakona o civilnoj službi po kom 10% radnih mesta treba da pripadnu zajednicama koje nisu većinske na Kosovu. Poslanici su istakli nezadovoljstvo činjenicom da ta kvota nije ispunjena, a poslanici iz bošnjačke i turske zajednice su ukazali na problem lažnog predstavljanja koji još više

ugrožavaju ove dve zajednice. Naime, pripadnici većinske zajednice se, prema njihovim rečima, često izjašnjavaju kao pripadnici turske ili bošnjačke zajednice kako bi koristili afirmativne mere obezbeđenje za pripadnike nevećinskih zajednica.

Ivan Tomić rekao je i da je prošle godine formirana je međuministarska grupa za pitanja zajednica. Pored njega ostali članovi su zamenika premijera- Branimir Stojanović, ministri Ljubomir Marić i Dalibor Jevtić kao i ostali ministri iz nevećinskih zajednica. Grupa će se baviti pitanjima bezbednosti, upotrebe jezika, zastupljenošću zajednica u javnim institucijama, poljoprivredom i uzurpiranom imovinom. Navodi da će odluke i preporuke koje međuministarska grupa bude donosila imati istu težinu kao da ih je donela Vlada sa ciljem da se poboljša situacija u pomenutim oblastima kao i pospeši primenu zakona o zajednicama.

U Kancelariji ukupno radi 6 osoba različitih nacionalnosti. Budžet Kancelarije je 1.200.000 eura ali je to i budžet kancelarije premijera koji iz tog budžeta može da povlači novac a da pritom ne konsultuje Kancelariju za zajednice.

Razno (19.04.2016)

Pod tačkom raznom nastavilo se sa diskusijom pokrenutom na pređašnjoj sednici, a u vezi zastupljenosti pripadnika nevećinskih zajednica u javnom sektoru. Predstavnik OSCE je najavila analizu ovog problema koju pripremaju za kraj godine i od Odbora zatražila saradnju. Naime, radna grupa odbora koja nadgleda sprovođenje Zakona o civilnoj službi a posebno čl.11, odredila je stručnjaka iz KDI-a koji će takođe analizirati zastupljenost zajednica u centralnim i lokalnim institucijama, nakon čijeg će izveštaja radna grupa napisati preporuke.

Odbor za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti

Grupa nije nailazila na veće problem u praćenju ovog odbora. U periodu posmatranja na dnevnom redu bili su: izveštavanje predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova o sprovođenju strateških dokumenata bezbednosti; izveštavanje predstavnika EU o reorganizaciji Kosovske agencije za inteligenciju i predstavljanje plana o poseti policijskoj stanici Severna Mitrovica.

Od sva tri posmatrana odbora, Odbora za unutrašnje poslove, bezbednost i nadgledanje Kosovskih snaga bezbednosti se najređe sastajao.

Izveštavanje predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova o sprovođenju strateških dokumenata bezbednosti (27.05.2016)

Hodža Valdret, koordinator jedinice protiv terorizma, je predstavio strategiju protiv terorizma od 2011. do 2017⁵. On je izvestio članove odbor da je 75% strategije realizovano u saradnji sa Kosovskom obaveštajnom agencijom. On je takođe istakao da je u toku proces apliciranja Kosova za učlanjenje u Interpol i da očekuju da se to desi uskoro. Prema podacima koje je on izneo:

- 340 kosovskih državljana ratuju na stranim ratištima
- 40 lica je sprečeno da odu na strana ratišta
- 57 kosovskih državljana je poginulo na stranim ratištima

Prema rečima predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova, uzroci odlaska mladih sa Kosova u ISIS (Irak i Siriju) su: nezaposlenost, teške porodične situacije, malo informacija o verskom ekstremizmu, slaba aktivnost, odnosno nepostojanje preventivnih aktivnosti u školskom sistemu.

Kada je reč o organizovanom kriminalu, MUP je pokrenuo inicijativu za potpisivanje sporazuma za suzbijanje organizovanog kriminala između Kosova, Italije, Estonije, Belgije i Litvanije, i pregovori su u finalnoj fazi. Pored toga, sprovedena je I akcija „Rondo,, u saradnji sa 9 zemalja u okviru koje je uhapšeno 70 lica.

- 74% od ukupnih krivičnih dela obrađeno je i realizovano u oblasti organizovanog kriminala.
- od 161 slučaja, 97 lica je uhapšeno dok je protiv 57 lica podignuta optužnica.
- u proceduri je 240 lica za organizovani kriminal.

Naim Redžepi, zamenik generalnog direktora policije Kosova je izvestio o strategiji od 2012. do 2017. godine⁶.

Predstavljena je strategija za kibernetičku bezbednost koja je usvojena 2016. godine i traje do 2019. godine. MUP je u saradnji sa Kompjuterskom timom za urgentna reagovanja izradio i sprovodio ovu strategiju⁷. G-din Brešaj, koordinator tima za sajber kriminal objasnio je princip rada tima koji je aktivan od 2011. Takođe je izneo da 84% stanovnika Kosova ima pristup internetu prema statističkim podacima. Najveća

⁵ http://www.mpb-ks.org/repository/docs/Strategy_for_Counter_Terrorism_2012-2017_ser.pdf

⁶ http://www.mpb-ks.org/repository/docs/Strategy_against_Organized_Crime_2012-2017.pdf

⁷ http://www.mpb-ks.org/repository/docs/Drzavna_Strategija_za_Kiberneticku_Bezbednost_i_Akcioni_Plan_2016_-_2019_per_publikim_1202.pdf

prepreka u borbi sa sajber kriminalom je nemogućnost Kosovske policije da identifikuje IP adrese.

Ova sednica trajala je nešto više od 2 časa što je znatno uticalo na ionako skroman kvalitet prevoda, posebno u završnici same sednice.

Preporuke za rad skupštinskih odbora na centralnom nivou:

- Skupština zahteva najavu grupnih poseta, ali koordinatori odbora ne proveravaju e-mail adrese i ne dostavljaju spiskove najavljenih poseta recepciji. Komunikacija između koordinatora i recepcije mora postojati ukoliko skupštinaska administracija želi da ispoštuje sopstvene procedure i smanji gužve na recepciji. S druge strane, sami koordinatori odbora moraju biti dostupni na e-mail adresama naznačenim na sajtu skupštine i proveravati iste, posebno kada se ima na umu da se zvanične pozivnice na sednice odbora šalju samo 18 sati pre sednice i nakon završetka radnog vremena.
- Simultani prevod na zvanične jezike mora biti obezbeđen bez izuzetka.
- Sajt Skupštine mora biti u potpunosti funkcionalizovan ukoliko žele da ispoštuju mere iz *Deklaracije o partnerstvo između Skupštine Republike Kosova i civilnog društva*⁸.
- Prostorije u kojima se održavaju sednice opremljene su opremom za prevođenje, ali treba obezbediti više setova slušalica za prevod.

⁸ http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/Deklaracija_%20Skupstina_Drustvo.pdf

Organizacije civilnog društva

Platforma za analizu i istraživanje je koalicija sastavljena od sledećih organizacija:

Centar za razvoj lokalnih sredina Kosovska Mitrovica

Pod srećnom zvezdom

3E institut

Udruženje mladih "Putokaz"

Centar za zastupanje demokratske kulture

Centar za trening i usavršavanje

NVO Domovik

Centar za razvoj zajednica

Humani Centar

NVO Santa Marija

The Upgrade Society

Centar za razvoj civilnog društva Innovate

An EU funded project managed by the
European Union Office in Kosovo

Implemented by:

